Mårten fyller 20 ÅR!

Mårten Design som firman hette när allt började 1998, firar 20-årsjubileum som Marten och släpper två nya modeller. **Av** Jonas Bryngelsson

Att säga att vi följt Mårten Design, senare bara **Marten**, från allra första början, är ingen stor överdrift. Vi testade förstlingsverket **Mingus** redan i 1999 års första utgåva och under samma år även den större **Miles** och året därefter den prisbilligare stativaren **Monk** – som av kostnadsskäl också fick nöja sig med en konventionell tygkalott.

Annars har det varit keramiska element från Thiel & Partner/Accuton, som gällt, hela vägen, från start till mål, även om målgången långtifrån nåtts, förstås, det finns fortfarande framsteg att göra.

Ett sådant genombrott kom då Accuton tog fram diskantelement i ren diamant.

Exklusivt är bara förnamnet och vi pratar elementkostnader på flera hundratusen för de finare högtalarna, ja det är nog lättare att prata i termer av miljoner när vi kommer till Martens allra största högtalare, **Supreme 2**, med två diamantdiskanter per högtalare, på 20 respektive 51 millimeter.

Grundare och konstruktör, ja hela Martens själva nav och livsluft, är **Leif Olofsson** som senare tog med sig brorsorna **Jörgen** (VD) och **Lars** (grafisk design) i det helt klart familjedrivna företaget.

Leif menar att likt musik byggs upp av toner, byggs en bra ljudpresentation upp av detaljer: ju fler och ju tydligare, desto bättre helhet.

Renhet eller frånvaro av distorsion har med andra ord alltid varit väldigt viktigt. En annan kanske ännu tydligare käpphäst hos Marten, är att undvika tidsfel och fasförskjutningar, därav lutningen på ur-Mingus.

Idag löser man tidsproblematiken genom Accutons CELL-element i **Coltrane**- och Mingus-serierna, där elementens akustiska centrum kommer vara likadant, bland annat genom de domeformade basarna.

Brantare filter innebär per automatik fasförskjutningar och tidsfel, och vill man göra ett filter helt utan dessa fas- och tidsfel, är det 1:a ordningens 6 dB-filter som gäller.

Dessa ställer höga krav på elementen, något som Accutons CELL-element mer än väl möter upp, men också filter med väldigt många komponenter, också väldigt dyra, om du vill göra det på allra bästa sätt. Och det vill så klart Marten, inte minst när vi pratar Coltrane och Mingus.

Dagens Marten-sortiment kan delas upp i fem distinkta högtalarserier: Coltrane högst upp, mellanserien Mingus därunder, sedan **Heritage** med Martens mer "normala" högtalare. **Django** är högtalare som konkurrerar i mer populära prisklasser och **Form**, slutligen, mer inredningsinriktade högtalare med formspråket i högsätet. **H&M**

Bara det allra bästa är gott nog för Martens finaste högtalare, med CELL-teknologi från tyska Accuton. Basarna har sin domeform för att det akustiska centrat ska bli detsamma som från diskant- och mellanregisterelement. Den konkava domeformen hos diskant och mellanregister, kommer sig av den breda talspolen, som ligger precis i ytterkant av konerna, och ger ännu bättre spridning, enligt Leif. Helt kort kan man sammanfatta CELL-teknologin med samma akustiska center för diskant, bas och mellanregister, vilket innebär att man slipper använda sig av en stegad eller lutande baffel. De stora talspolarna och magnetsystemets uppbyggnad, har man lyckats minska distorsionen med mer än 50% jämfört med mer konventionella element. De extremt styva konerna i diamant, keramik och aluminiumsandwich tillsammans med de breda talspolarna, innebär full kontroll över konerna och innebär att det akustiska centrat är detsamma oavsett vilken frekvens som spelas. De har slutligen extremt lång, linjär slaglängd, inte minst diamantdiskanten, som på så sätt optimalt hanterar flacka 6 dB-filter.

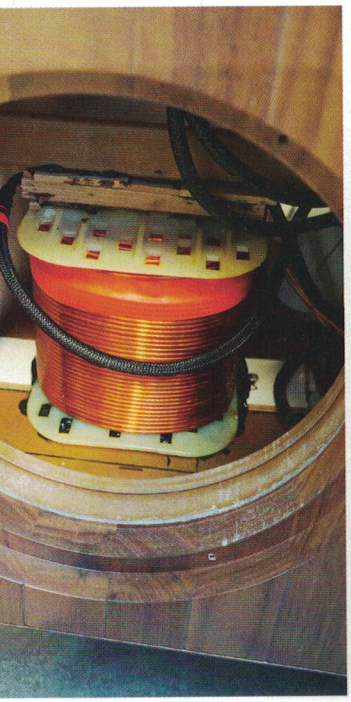

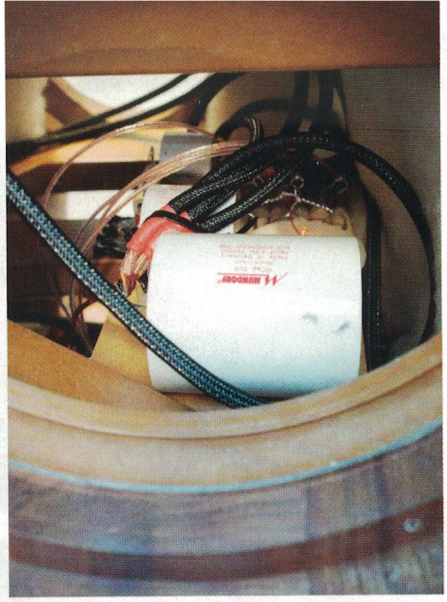

Martens allra bästa och mest påkostade högtalare **Coltrane Supreme 2** under tillverkning i de nya lokalerna strax utanför Göteborgs centrum. Notera inte minst den separata, lilla slutna lådan, gjord i en sanslös sandwich av rostfritt stål, aluminium och corian, som huserar diskanter och mellanregister. Den stora, luftlindade (bas)spolen är större än vad bilden antyder... Själva lådan består av kolfiber och trä, tillsammans, med viskoelastisk massa däremellan.

På ”fabriksgolvet” är det Martens utanför familjen först anställde **Anders Bäckström** som bestämmer.

→

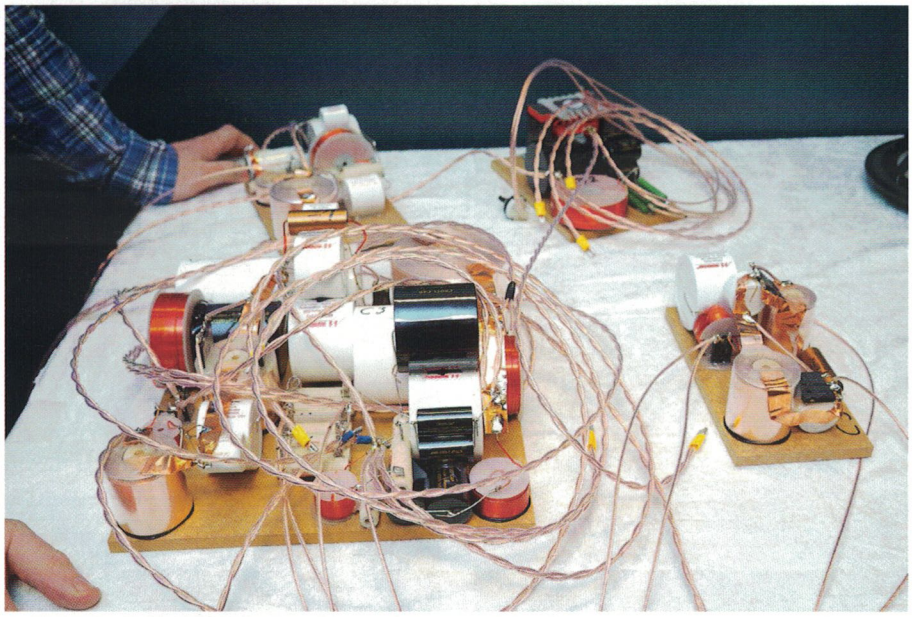

Skillnaden i komponenter för ett välkonstruerat 12 dB-filter (bakom) och i framkant motsvarande filter som skär med 6 dB per oktav.

Smådels-, element- och lager för färdiga produkter.

Martens fjärde största/bästa högtalare **Coltrane Tenor 2** under tillverkning, med kabinett i kolfiber och baffel i en sandwich av MDF, aluminium och trä.

Sedan en tid spelas Martens element in, eftersom det visat sig att även begagnade Marten-högtalare ibland inte spelats in tillräckligt länge! Det framkom när en bekant till Leif hörde av sig och undrade över ett par högtalare, som han köpt av en person som i sin tur köpt dem begagnat, och självklart utgått från att de var tillräckligt inspelade. Men det var de alltså inte, vilket uppdagades när Leif till slut fick lyssna på högtalarna i fråga...

När Marten tog över kablarna Jorma Design, följde **Bernt Jansson** ”med på köpet”. Han tillverkade Jorma-kablarna under åtta år och fortsätter göra det under Martens regi, och har stor del i de nya Statement-kablarna. På en av bilderna, **Furutech NCF**, som är den kontakt som används till de bästa strömkablarna.

Mer Marten

I Hifi & Musik nr 5/2006 hade vi en intervju med Leif Olofsson, under utvecklingsarbetet av de då kommande, diamantbestyckade högtalarna Coltrane Supreme. Just nu ligger vi i för att få till ett test av nya Mingus Twenty ganska snabbt efter sommaren.

Mingus fyller 20

Mingus var Mårten Designs allra första högtalare, som de hette när den kom ut på marknaden 1998. Hifi & Musik var tidigt ute och testade ursprungsmodellen redan i nr 1/1999.

Till 20-årsjubileet har man tagit fram en jubileumsversion av nuvarande Mingus **Quintet**, med en tilltalande träplatta på toppen och internt Statement-kablage, med efternamnet **Twenty**.

I grunden har man med dagens Mingus haft som målsättning att skapa en bro mellan den esoteriska Coltrane-serien och "vanliga" Heritage, med element- och filterteknologi från den förra och kabinettkonstruktion från den senare (om än betydligt mer påkostad).

Inget kolfiber i lådan, med andra ord, men väl CELL-element från Accuton inklusive diamantdiskant och flacka, 1:a ordningens filter.

Ur-Mingus kostade 25.000 kronor på den tiden, dagens Quintet kostar ungefär det dubbla, fast i euro (47.000 euro) och Twenty dryga 100.000 ytterligare (59.000 euro).

Dagens Mingus har med andra ord inte så mycket gemensamt med Martens allra första högtalare.

Under mitt besök stod Mingus Twenty uppställd i den milt akustikbehandlade foajén, drivna av ett stereoslutsteg från **Vitus Audio**, lågnivåelektronik från **MSB**, RIAA-steg från **Whest** och skivspelare från **Rui Borges**.

Det är på många sätt lättare att lyssna på och ta till sig ljudet från en högtalare som Mingus, som har mer normala proportioner, inte minst jämfört med gigantiska Momento 2.

Den här högtalaren förmedlar säkerligen bortemot 95% av alla de kvaliteter man får med Martens större och betydligt större högtalare, i ett betydligt mer lättmanövrerat paket.

Ja, den känns initialt mer direkt i tilltalet och lättgillad. Här finns alla detaljer och all skärpa du kan önska, men också en lättsam musikpresentation, utan krusiduller. Det spelades all möjlig musik på det här mindre systemet, men den personliga högtidsstunden kom med en nypressning av Deep Purples ofta förbisedda platta "Come Taste the Band", där Tommy Bolin tillfälligtvis ersatt Richie Blackmore på gitarr. Det här blev den enda skivan med mark IV-uppställningen av bandet.

Jag har lyssnat en hel del på den här plattan, men aldrig hört den presenteras på det här helgjutna sättet, med anslag och små intrikata ljud jag aldrig tidigare uppfattat. Och dynamiskt driv som räcker och blir över i inledande ***Comin' Home***. Ståpälsvarning härmed utfärdad.

Vill ha...

Anläggningen

DAC/försteg MSB Analog DAC
Transport MSB UMT IV
Skivspelare Rui Borges Uno
Tonarm Kuzm Stogi
Pickup Benz Micro Ruby 2
RIAA Whest Audio Three Signature
Slutsteg Vitus Audio SS-101
Kablar Jorma Statement och Duality
Högtalare Mingus Twenty
Strömhantering GigaWatt
Akustik SMT

På parad i entrén: Mårten Designs första högtalare Mingus; jubileumsmodellen Mingus Twenty och längst till höger: Coltrane 3.

Filterkonstruktion är något som upptar en stor del av Leif Olofssons tid.

Diamonds are forever! Men smakar det så kostar det, men lite oklart *exakt* hur mycket, eftersom man får beställa en offert på Accutons hemsida, när det gäller de allra mest esoteriska elementen.

→

Moment(o), bitte!

I det stora, Svanå-behandlade lyssningsrummet som också utgör inspelningsstudio för Martens egna inspelningar, tronade de helt nya, näst största högtalarna i **Coltrane**-serien: **Momento 2**.

På slutstegssidan bjöds två olika alternativ i form av det stora, transistorbestyckade 2-kanalsslutsteget från **Vitus Audio**, men också **Engströms** hittills kraftfullaste rörmonoblock.

På signalsidan var det inte just sämre ställt och här varvades rullband via den sägenomspunna danska maskinen **Lyrec Frida**, vinyl med **Rui Borges** och samt Tidal- och lokalt lagrade filer via **Aurender** vidare till **MSB**-DAC:en/försteget från Select-serien.

Det första lyssningspasset kördes genomgående med Vitus-steget och musiken presenterades hela tiden storslaget, detaljerat och väldigt korrekt. En stor (!) fördel med Momento 2, är att de till skillnad från många andra stora högtalare, med lätthet kan växla mellan att låta just storslaget pampigt när musiken så inbjuder till en sådan presentation, men också litet och intimt när musiken så påbjuder.

Orkestermusik tillåts sålunda breda ut sig rejält i lyssningsrummets alla ledder, medan normalt studioinspelad framför allt rockmusik, inte överdrivs utan presenteras som via ett par extremt högklassiga studiomonitorer, om än självklart extra allt!

Högtalarna specificeras från 20 till 100.000 hertz, +/- 2 dB (!), med nominell effekttålighet på 450 watt och en känslighet på 90 dB, och musiken som presenteras med Momento 2, låter just så oansträngt självklart som dessa basala siffrorna ger en hint om.

Inför lyssningspass nummer två hade de båda Engström-blocken värmts upp till rätt arbetstemperatur, så efter att ha spelat samma musik på Vitus gjordes ett snabbt skifte till Engström.

”Så vad tycker ni?” undrade ciceron Leif när stycket klingat ut.

Som är legio i dessa fall, mumlades det om att vissa aspekter av musikförmedlingen förbättrades medans andra måhända försämrades en smula.

Ja, åsikterna gick isär en del, men för egen del innebar rörmonoblocken från Engström ett överlag stort lyft, med en mer frustande angelägen presentation av musiken. Okej, lågbasen hade bättre definition med Vitus-steget, men en helt annan rondör och fysisk närvaro med Engström-blocken.

Hela lyssningen av nya Momento 2 var en omtumlande upplevelse, men Engströms rörmonoblock satte helt klart pricken över i. Och gav mig vatten på min kvarn angående var elektronrör passar allra bäst i signalkedjan.

Tilläggas ska att två stycken Eric från Engström kostar mer än dubbelt så mycket som ett Vitus MP-S201 och att bröderna Olofsson efter vårt besök införskaffat också ett försteg från Vitus Audio, som enligt uppgift höjt Vitus-presentationen avsevärt. På München-mässan kommer man dessutom ha två stycken MP-S201 för att driva Momento 2. Det blir spännande och rapport om den lyssningen kommer i Hifi & Musik nr 6.

Anläggningen

DAC/försteg MSB Select DAC II,
Mediaspelare Aurender XL
Rullbandspelare Lyrec Frida
Skivspelare Rui Borges Ultimo Pendolum
Tonarm Swedish Analog Technology
Pickup ZYX Premium Omega
RIAA Whest Audio Ref V MK IV
Slutsteg Vitus Audio MP-S201, 2xEngström Eric
Kablar Jorma Statement
Högtalare Marten Momento 2
Strömhantering GigaWatt och Entreq
Akustik SMT

I mitten **Vitus Audio Masterpiece MP-S201**, flankerad av två stycken **Eric** från **Engström**.

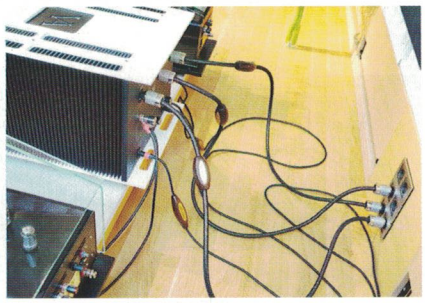

Kablage var genomgående från Jormas Statement-serie.

Tillställningens stora stjärna: **Marten Coltrane Momento 2**, en 4-vägare med diamantdiskanter, keramiskt mellanregister och kompositbasar – hela sex framåtriktade 8-tummare och fyra 11-tums slavbasar på baksidan.

Det här är den **Nagra IV-S** som **Peter Axelsson** använt sig av vid Martens skivinspelningar.

Rullband spelades upp med danska **Lyrec Frida** från 90-talet.

Den imposanta **Rui Borges**-spelaren **Ultimo** med arm från svenska **SAT** och pick-up från **ZYX**.